Przedpłata
wraz
z przesełką
pocztową
wynosi
5 zł. a. w.
rocznie.

ZWIĄZEK.

REDAKCYA
i
Administracya
we Lwowie
przy placu
Maryackim
l. 9.

Pismo dwutygodniowe.
Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.
Wychodzi 8. i 22. każdego miesiąca w objętości arkusza.

Nr. 17. Dnia 8. Września 1884. XI. rocznik.

Nowe żądania władz podatkowych.

Wszyscy mamy świeżo w pamięci trudności, na jakie narażone były stowarzyszenia nasze w stosunku do władz podatkowych, przed wejściem w życie ustawy z dnia 27. grudnia 1880. Dość przypomnieć, że większość Towarzystw niepłaciła wówczas wcale podatku dochodowego, tylko corocznie odkładała stósowną rezerwę a w rekursach szukała sprawiedliwego wymiaru należytości podatkowéj. Znamy przykłady, gdzie pierwotnie przez c. k. starostwo wymierzony podatek został zredukowany do czwartéj części a oprócz tego nakazał departament rachunkowy c. k. ministerstwa skarbu, już zapłacone za kilka lat wstecz podatki obliczać i ewentualną niesłusznie pobraną kwotę na korzyść Stowarzyszenia odpisywać. Przy znanéj gorliwości naszych władz podatkowych, nie można się było dziwić temu niepomiernemu wyśrubowaniu podatku, na podstawie tak wadliwéj ustawy jaką przepisał patent o podatku dochodowym z dnia 29. października 1849 r.

Wiadomo powszechnie, że patent ten został w kilku godzinach urobiony i że miał tylko przez jeden rok obowiązywać, aby zapobiedz chwilowéj potrzebie — ztąd jego wadliwość a zaczém idzie i łatwość interpretacyi w dowolnym kierunku.

Jednak z wejściem w życie ustawy z dn. 27. grudnia 1880 r., któréj postanowienia są tak wyraźne i jasne spodziewaliśmy się, że ustaną wszelkie wyszukiwania różnorodnych ubocznych źródeł do opodatkowania a przeto odpadną i żądania różnych wykazów przez c. k. Starostwa, jak to przed wejściem w życie téj ustawy miało miejsce. Zawiedliśmy się jednak. Już regulatyw do téj ustawy przez c. k. Ministerstwo skarbu wydany, został przez władze podatkowe w tym kierunku wyzyskany, że zażądano od Stowarzyszeń wykazów imiennych osób pobierających procenta od wkładek oszczędności w Towarzystwie lokowanych. Jakie skutki spełnienie takiego żądania pociągnąć by mogło za sobą zrozumie każdy kto zna źródła, zkąd Towarzystwa czerpią swój kapitał obrotowy. Źródłem tym są w znacznéj części wkładki oszczędności, których właściciele pociągnięci do opodatkowania, nieomieszkaliby z tego powodu poszukać innego sposobu lokacyi.

Na szczęście nastąpiła w Radzie państwa znana odpowiedź p. Ministra skarbu na interpelacyę w téj kwestyi wniesioną, według któréj Stowarzyszenia nie są obowiązane do udzielania takich wykazów. Znać jednak nie wszyscy inspektorowie podatkowi znają rozporządzenia swoich władz, skoro w tym czasie znowu doniosło nam pewne Towarzystwo z zachodniéj części kraju o podobném żądaniu p. inspektora podatkowego. Naturalnie, że odwołanie się na rozporządzenie c. k. Ministra skarbu z dn. 17. maja 1881 l. 1.136 położyło koniec temu żądaniu, gdy o to dochodzi nas wiadomość o nowych wymogach c. k. Starostw.

Towarzystwa zaliczkowe w powiecie przemyślańskim otrzymały od c. k. Starostwa w Przemyślanach następujące wezwanie z datą 16. sierpnia 1884 L. $\frac{7301.}{1630}$:

„W sprawozdaniu z czynności i zamknięciu rachunków Szanownego Towarzystwa za rok 1883. wykazano pod rubryką „Rachunek odsetek“, tytułem wypłaconych za rok 1883. odsetków za kapitały obce w Towarzystwie używane (za wkładki na rachunek bieżący i za kapitały zaciągnięte w innych istytucyach bankowych) kwotę 5.600 zł.“

„Proszę wykazać c. k. Starostwu według możności do 8 dni, jaką wypłacono w r. 1883 sumę odsetków za kapitały włożone przez członków Towarzystwa na rachunek bieżący, a jaką kwotę odsetków wypłacono tego samego

roku za wkładki na rachunek bieżący osób takich, które nie są członkami tego stowarzyszenia".

Nie ulega wątpliwości, że wyjaśnienie to żądane jest w celach podatkowych, zastanowić się przeto wypada najpierw na jakiéj podstawie prawnéj to wezwanie się opiera, tudzież w jakim kierunku organa podatkowe chcą tę wiadomość wyzyskać.

Zastanawiając się nad prawną podstawą żądania takiego wyjaśnienia przychodzimy do przekonania, że może ono się opierać tylko na podstawie §. 27. najwyższego patentu z dn. 29. października 1849 Dz. p. p. Nr. 439 który opiewa:

„Każdy jest obowiązany dać władzy, stósownie do jéj żądania, wyjaśnienie ustnie bądź pisemnie o istotnych stosunkach, na których ma się opierać wypośrodkowanie dochodu, zaś o ile świadectwo to dotyczy faktów mających służyć do sprostowania zeznania innego opodatkowanego, należy zachować postanowienia, jakie obowiązują przy składaniu świadectwa w sprawach publicznych".

Ponieważ według §. 6. ustawy z dn. 27. grudnia 1880. wszelkie inne przepisy ustawowe o podatku dochodowym mają mieć zastósowanie także do Stowarzyszeń, o ile postanowienia te przez powyższą ustawę nie zostały zmienione, przeto nie ulega wątpliwości, że zacytowany paragraf tego patentu obowiązuje stowarzyszenia, tylko zachodzi pytanie, czy żądane w tym wypadku wyjaśnienie można zaliczyć do tych zeznań, które wymienia §. 27. patentu wspomnianego.

Według tego paragrafu jest każdy obowiązany złożyć na żądanie władzy zeznania, które mogą wpłynąć na jego własne opodatkowanie, bądź na opodatkowanie drugiéj osoby.

Otóż w §. 2. II. lit. *d)* ustawy z dn. 27. grudnia 1883. jest powiedzianém, że do kwoty wziętéj za podstawę do opodatkowania nie należy wciągać „odsetków kapitałów obcych w przedsiębiorstwie użytych".

Kapitałami obcymi są te fundusze, które za zobowiązania stowarzyszenia nie ręczą, jak wkładki oszczędności, pożyczki zaciągnięte, eskontowane i reeskontowane weksle, przyczém jest rzeczą obojętną, czy te przez stowarzyszenie zaciągnięte kapitały należą do członków lub nie członków.

Żadne procenta od wkładek oszczędności nie podlegają opodatkowaniu — jest to zatém ze względu na wymiar podatku obojętne ile z téj ogólnéj kwoty wypłacono członkom, a ile nie członkom. Jeżeli więc idzie o świadectwo w celu wyjaśnienia podstawy podatku przez samo Stowarzyszenie opłacanego, to żądanie c. k. Starostwa jest nieusprawiedliwione, bo ustawa z dn. 27. grudnia 1880 wyraźnie tę rzecz określa.

Tak samo nie można przypuszczać, aby to wyjaśnienie miało sprostować zeznania innego opodatkowanego, gdyż c. k. Starostwo zapytuje nie o pojedyńczych wkładkujących lecz o ogół, z czego użytek do opodatkowania osoby trzeciéj zrobionym być nie może.

Z tych dwóch wywodów wypływa, że na podstawie §. 27. patentu o podatku dochodowym, żądanie tych wyjaśnień nie da się niczém uprawiedliwić.

Jakiż użytek pragnie c. k. Starostwo zrobić z téj wiadomości? Trudna odpowiedź na to pytanie, lecz skoro przywołamy na pamięć, jak różne były zapatrywania władz podatkowych o sposobie opodatkowania dochodu z procentów u Stowarzyszeń, przed wejściem w życie ustawy z dn. 27. grudnia 1880, jak nieumiano zdać sobie sprawy co jest kapitałem obcym a co własnym, jak często popełniano błędy dowodzące braku znajomości najprostszych zasad rachunkowości, nasuwa się mimowoli podejrzenie wobec powyższego pytania, czy i obecnie nie zaszła u niektórych inspektorów podatkowych wątpliwość, ażali wkładki oszczędności przez członków składane nie należy zaliczyć do funduszów własnych, od których odsetki mają być doliczone do ogólnéj sumy, służącéj za podstawę do opodatkowania. Pojęcie to byłoby tak sprzeczne z najprostszémi zasadami ekonomii, a przeto i definicyą własności osobistéj, że niechcemy obecnie dowodzić jego bezpodstawności, a zachowujemy sobie obalenie tego pojęcia chyba wówczas, gdy przypuszczenia nasze się sprawdzą.

Przychodząc do konkluzyi powiedzieliśmy wyżéj, że nie należy wykazów takich c. k. Starostwu udzielać, ponieważ samo żądanie nie ma prawnéj podstawy. Tu jeszcze zwrócimy uwagę i na tę okoliczność, że na razie udzielenie téj wiadomości władzom jest wprost niemożliwe, ponieważ w księgach swych nie prowadzą Stowarzyszenia osobnych rubryk dla wypłaconych procentów od wkładek tym, którzy są członkami, a osobnych tym, którzy nie są członkami — owszem tak w księdze likwidacyjnéj (głównéj) jakoteż i w zestawieniu bilansowém jest tylko jedna pozycya wypłaconych procentów, w któréj także i procenta od zaciągniętych pożyczek i od reeskontu się mieszczą. Żądanie c. k. Starostwa musiałoby więc wywołać zmianę zapisów w księgach Stowarzyszenia a co najmniéj sporządzenie osobnych wykazów, do czego Towarzystwa nie są obowiązane i z tego względu żądaniu temu nie może być zadość uczynioném.

Na koniec postanowienia ustawy z dn. 27. grudnia 1880. co do wymiaru podatku są tak jasne i zrozumiałe, zwłaszcza jeżeli bilans Stowarzyszenia, oraz rachunek strat i zysków stósownie zestawiony został, że wymiar podatku może być z wielką łatwością uskuteczniony, bez żądania wszelkich wyjaśnień i różnorodnéj pisaniny. Zdaje się jednak, że nasze organa wy-

miaru podatku tak nawykły do niejasnych ustaw, których brzmienie dowolnie podług upodobania mogły naciągać, że obecnie nie zadowolą się ścisłym wykonaniem ustawy, jeno wyszukują nowe trudności i dają powód do sporów, co wcale się nieprzyczynia do należytego i szybkiego załatwiania spraw, owszem powoduje odwłokę i przeszkodę toku czynności, a rozsiewa niezadowolenie i niechęć wśród ludności, która patrzy na usiłowania, ukrócenia ciężko zdobytych praw jakie osiągnęła z trudnością przez tyloletnie uciążliwe starania.

W. T.

Bank krajowy wydał dla swych zastępstw następującą:

VIII. Instrukcyę

w sprawach pożyczek hipotecznych.

A. Postanowienia ogólne.

§. 1.

Bank krajowy udziela pożyczek za pośrednictwem zastępstwa:

a) na hipotekę posiadłości gruntowych w obrębie miast i miasteczek, nie objętych postanowieniem przepisów §. 11. B., jeśli dla tych posiadłości księgi gruntowe istnieją;

b) na hipotekę posiadłości wiejskich zapisanych w księgach hipotecznych, istniejących przy c. k. sądach powiatowych.

Pożyczki te spłacalne być mają w ciągu lat 23, $18^1/_2$, 15 albo $13^1/_2$.

B. Postępowanie przy zgłaszaniu się o pożyczkę.

§. 2.

Zastępstwo przyjmie takie tylko podanie o pożyczkę i spowoduje przedłożenie dokumentów potrzebnych, jakieby skutkiem powziętéj informacyi co do wartości hipoteki, wysokości i celu pożyczki (jak konwersya wysoko oprocentowanych długów, zakupno inwentarza i ameljoracye, zmierzające ku podniesieniu produkcyjności i wartości hipoteki), nakoniec co do moralnéj wartości zgłaszającego się o pożyczkę przez zastępstwo i komisarza bankowego popartem, a przez Bank krajowy uwzględnioném być mogło.

§. 3.

Na realność włościańską, nie tworzącą samoistnego gospodarstwa rolnego, pożyczka udzieloną być nie może.

§. 4.

W razie uznania, że dłużnik ze względów moralnych zasługuje na kredyt, że ofiarowana hipoteka służyć może za podstawę długoletniego kredytu, wreszcie że cel pożyczki jest dla dłużnika pożytecznym a kredyt osobisty nie wystarczającym, zastępstwo zażąda przedłożenia dowodów, objętych formularzem druk L. 202, a w razie potrzeby ułatwi dostarczenie tych dowodów, po zebraniu których spisze imieniem petenta podanie pożyczkowe, jak druk 202, i zaopatrzy je swojem sprawozdaniem i wnioskiem; tak wygotowany i przez siebie podpisany akt, wręczy komisarzowi bankowemu do oświadczenia się.

§. 5.

Komisarz bankowy zgadzając się na wniosek zastępstwa, podpisuje akt w odnośnéj kolumnie z dodatkiem „zgadzam się“.

Jeśliby komisarz bankowy do wniosku nie przychylił się, winien odmowę tę umotywować.

Brak podpisu komisarza bankowego na podaniu uważany będzie za niezgodzenie się z wnioskiem zastępstwa.

§. 6.

Podanie pożyczkowe zaopatrzone w dowody a mianowicie:

a) wyciąg hipoteczny, wykazujący stan majątkowy w chwili wniesienia podania o pożyczkę;

b) wykazy najnowszego pomiaru katastralnego i arkusz posiadłości gruntowéj urzędownie stwierdzony co do zmian zaszłych w stanie posiadania;

c) urzędowy wykaz opłacanych podatków rządowych bezpośrednich i dodatków i najnowszy nakaz zapłaty podatku gruntowego;

d) policę asekuracyjną Towarzystwa wzajemnych ubezp. co do ubezpieczenia budynków od ognia;

e) inne dowody wartości nieruchomości, wraz z wnioskiem zastępstwa i komisarza bankowego,

przesłać należy Bankowi krajowemu za rewersem pocztowym.

§. 7.

Pożyczki wyższéj nad proponowaną przez zastępstwo i komisarza bankowego Bank krajowy nie udzieli, może wszakże takową obniżyć lub odmówić bez podania powodów.

§. 8.

Gdyby Bank na podstawie przedłożnych dowodów uznawał, iż pożyczka w wysokości przez zastępstwo proponowanéj nie może być udzieloną, w takim razie może za zgodą i na koszt proszącego zarządzić szczegółowe oszacowanie gospodarstwa, na hipotekę ofiarowanego.

§. 9.

Na przyznaną pożyczkę otrzyma zastępstwo dla proszącego promessę Banku krajowego, zawierającą warunki, pod jakiemi pożyczka udzieloną być może.

Warunki te należy proszącemu najdokładniéj wyjaśnić, a w razie potrzeby dopomódz mu do dopełnienia onych.

Jeśliby proszący z promessy skorzystać nie chciał, zanotuje zastępstwo takie zrzeczenie się i promessę zwróci Bankowi krajowemu.

Wolno jednak proszącemu i po upływie terminu promessy zgłosić się do zastępstwa z dopełnieniem warunków, lecz w takim razie należy wnieść do Banku krajowego przez zastępstwo prośbę o wznowienie promessy i wypłatę pożyczki, dołączając akta pożyczkowe wraz z dowodami, ustępem II. promessy objętémi.

Po stwierdzeniu przez zastępstwo, że warunkom promessy stało się zadosyć, przeszle zastępstwo cały akt Bankowi krajowemu wraz z zatwierdzonym przez komisarza bankowego wnioskiem o wypłatę waluty pożyczki, promessą przyrzeczonéj.

Mimo dopełnienia warunków promessy, pożyczka może być odmówioną na wypadek jednéj z okoliczności przewidzianych §. 10. statutu, o czém należy Bank krajowy bezzwłocznie zawiadomić.

C. Wypłata waluty pożyczki.

§. 10.

Ilekroć Bank krajowy uzna warunki promessy za dopełnione, lub zgodzi się na zatrzymanie odpowiedniéj kaucyi w depozycie, aż do czasu dopełnienia wszystkich warunków promessy, przeszle zastępstwu polecenie wypłaty waluty pożyczkowéj z oznaczeniem terminu podniesienia onéj, który jest zarazem dniem policzenia raty wstępnéj oraz terminu o 30 dni późniejszego, z upływem którego w myśl §. 10. *b.* statutu, pożyczka odmówioną być może.

§. 11.

Bezzwłocznie po otrzymaniu polecenia wypłaty pożyczki ma zastępstwo proszącego o tém zawiadomić z oznaczeniem czasu 30-dniowego, w ciągu którego pożyczka podniesioną być ma.

§. 12.

Po upływie tego czasu pożyczka wypłaconą być może tylko za osobnem upoważnieniem Banku krajowego.

§. 13.

Wypłata pożyczki nastąpić może jedynie do rąk uprawnionego lub uprawnionych do podniesienia pożyczki (gdyby ich więcéj było), lub do rąk tychże pełnomocnika, wykazanego pełnomocnictwem według wzoru przez Bank krajowy dostarczonego, a to do wysokości 1.000 zł. za kwitem według wzoru druk L. 226, w obec świadków własnoręcznie podpisanym ; — powyżéj 1.000 zł za takimże kwitem sądownie lub notaryalnie legalizowanym. Kwit ten zaopatrzony nadto datą wypłaty i stwierdzeniem zastępstwa, należy Bankowi krajowemu bezzwłocznie po dokonanéj wypłacie pożyczki przesłać.

§. 14.

Z raty wstępnej strąci zastępstwo na rzecz swoją 1% prowizyi jednorazowéj od nominalnéj cyfry pożyczki i $^1/_3$ część od kwoty zarachowanéj tytułem $^3/_8$% dodatku administracyjnego.

§. 15.

Po doręczeniu Bankowi kwitu na wypłaconą pożyczkę otrzyma zastępstwo książeczkę z planem umorzenia i rachunkiem wypłaty pożyczki, co dłużnikowi bezzwłocznie doręczyć należy.

D. Postanowienia przy poborze rat amortyzacyjnych.

§. 16.

Na miesiąc przed każdym półrocznym terminem wymagalności rat, wyznaczonym dla powiatów, zastępstwu przydzielonych, przeszle Bank krajowy zastępstwu wykaz rat zainkasować się mających, (druk 242) wraz z listem do zastępstwa (druk 244 *a. b.)* i kwitami (241) z części 3ch *a*, *b*, *c*, składającymi się. Równocześnie otrzyma zastępstwo wygotowane przypomnienia o zbliżającym się terminie rat, które bezzwłocznie dłużnikom na ręce naczelnika gminy rozesłać należy.

§. 17.

Skoro dłużnik zgłosi się celem zapłacenia raty, zażądać należy dowodu opłacenia podatków i premii asekuracyjnej.

O zaleganiu w opłacie podatków należy Bank zawiadomić, premia asekuracyjna zaś koniecznie przed pobraniem raty uiszczoną być musi, poczém dopiero zastępstwo przystąpić może do zlikwidowania raty, objętéj wykazem druk 242 i kwitem Nr. 241.

§. 18.

Likwidacya rat w następujący sposób dokonaną być ma:

a) Przedewszystkiem przekona się zastępstwo czyli dłużnik posiada w ręku dostateczny fundusz na zapłacenie likwidować się mającéj raty, wraz z doliczeniem możliwego niedoboru z poprzedniéj raty.

Tylko wyjątkowo i jeżeli cały powstać mogący niedobór bieżącéj raty nie przenosi jéj $^1/_{10}$ części, może zastępstwo przyjąć tę częściową spłatę, uwidoczniając niedobór w odnośnych wykazach i kwitach. Saldo takich niedoborów lub możliwych zwyżek (Conto pro diversi) z rat poprzednich poda Bank krajowy zawsze w wykazie Nr. 242 i w kwicie Nr. 241, tak, że zastępstwo żadnych rachunków w tym względzie prowadzić nie będzie, a jedynie w chwili spłaty raty powstałe zwyżki lub niedobory uwidoczni.

b) Skoro dłużnik wykaże się, że posiada dostateczny fundusz na opłaty powyższe, wykreśli zastępstwo dotyczącą ratę z jego planu umorzenia.

c) Następnie uzupełni rachunek pokwitować się mającéj raty co do rubryk planem umorzenia nie objętych i wręczy dłużnikowi górną część *(a)*

kwitu Nr. 241. zaopatrzoną w stampilię i podpis zastępstwa.

d) Odcinek *(b)* dolnéj części tegoż kwitu dołączy zastępstwo do swéj asygnaty poboru i zapisze przypadającą Bankowi kwotę *netto* do księgi likwidacyjnéj (żurnalu kasowego) w rubrykę dla Banku krajowego przeznaczoną, przypadającą zaś ⅓ część ¾% dodatku do rubryki swych własnych dochodów.

e) Resztę *(c)* dolnéj części kwitu, przeszle zastępstwo Bankowi przy najbliższéj korespondencyi.

f) Uzupełni wykaz Nr. 242. co do pozycyi przez Bank niewypełnionych.

g) Wpisze cały pobór w wykaz Nr. 243. dokładnie według podanych tamże rubryk.

§. 19.

Co do obliczenia prowizyi zwłoki postanawia się co następuje:

a) do dni 15 po upływie terminu wymagalności raty, prowizyi żadnéj się nie liczy;

b) po upływie tego czasu liczyć należy począwszy od dnia wymagalności raty (t. j. kapitał wraz z procentem i dodatkiem administracyjnym):
za pierwsze 3 miesiące po 6%
„ drugie 3 „ „ 7%
„ dalszą zwłokę „ 8%

c) przy obliczaniu procentów zwłoki, frakcye półmiesiąca za całe półmiesiące, zaś ułamki krajcarów za całe liczone być mają.

§. 20.

Należytość stemplowa liczy się wedle skali II. a to od sumy raty wraz z prowizyą zwłoki.

§. 21.

Co dni 15. t. j. 1. i 16. każdego miesiąca wytnie zastępstwo z juxty (druk Nr. 243) wykaz zainkasowanych rat (choćby tylko jedna była rata), który to wykaz należycie wypełniony, zesumowany i podpisem zastępstwa zaopatrzony do Banku krajowego bez żadnéj dalszéj korespondencyi odesłać należy.

§. 22.

Po upływie 15 dni od terminu wymagalności raty wypełnić należy upomnienie druk Nr. 245 do dłużnika i odesłać pod adresem naczelnika gminy franco z wezwaniem do uiszczenia zaległości w ciągu następnych dni 15.

Wydatek na porto należy dłużnikowi przy płaceniu raty zarachować i tak wydatek ten jako też dzień upomnienia zanotować w wykazie druk Nr. 242. w odnośnych kolumnach.

§. 23.

Po bezskutecznem upomnieniu (w razie potrzeby kilkakrotnem) mianowicie po upływie 30tu dni od terminu wymagalności raty, należy o tem zawiadomić Bank krajowy celem spowodowania egzekucyi administracyjnéj.

Zarządzając środki przymusowe, przeszle Bank krajowy pełnomocnictwo dla zastępstwa z prawem substytuowania osoby, wskazanéj przez zastępstwo i pod tegoż odpowiedzialnością w celu zastąpienia Banku w obec władz administracyjnych i sądowych.

Gdyby wśród egzekucyi zaległość uiszczoną została, poniesione koszta z powodu zaniechania egzekucyi wynikłe ściągnąć należy od dłużnika wraz z ratą i uwidocznić na kwicie Nr. 241, jakoteż w uwadze wykazu Nr. 242 i 243; kwoty ztąd przypadające pobrać należy na rachunek Banku, który zastępstwu jego wydatki za osobnym rachunkiem zwróci.

§. 24.

Przed upływem półrocza otrzyma zastępstwo wykaz rat zainkasować się mających wraz z kwitami, po otrzymaniu którego obowiązanem jest zastępstwo wykaz poprzedni wraz z kwitami niezrealizowanemi i drugą częścią *(b)* listu druk 244. Bankowi krajowemu bezzwłocznie zwrócić.

Również należy zwrócić wykaz taki bezzwłocznie na wypadek, gdyby wszystkie raty weszły przed upływem półrocza.

Brakujące i Bankowi niezwrócone kwity przy wykazach L. 242. Bank krajowy uważać będzie jako inkasso dotyczących należytości i za wartość tychże obciąży zastępstwo z walutą dnia wymagalności tych należytości.

§. 25.

Wszelkie wpływy do kasy zastępstwa z tytułu rat hipotecznych prowadzone będą w ogólnym rachunku dotacyi kasowéj.

§. 26.

W wypadkach specyalnych, instrukcyą powyższą nie przewidzianych, Bank krajowy udzieli stósownéj informacyi.

Ruch stowarzyszeń.

Zmiany w rejestrach stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych. Dziennik urzędowy ogłasza w miesiącu sierpniu b. r. następujące zmiany w rejestrach stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Nowe stowarzyszenia:

„*Towarzystwo handlu skór* w Kulikowie, stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką“. — Statut z dnia 10. lutego 1883. Przedmiotem stowarzyszenia jest prowadzenie handlu skór i wszelkich artykułów potrzebnych do wyrobu obuwia i uprzęży. Czas trwania jest nieograniczony. Dyrekcya składa się z trzech członków, w któréj

skład wchodzą ks. Stanisław Stojałowski jako dyrektor, p. Stanisław Malik jako kasyer, p. Franciszek Trembecki jako kontrolor; tudzież jako zastępcy pp. Bazyli Dmytrowicz, Aleksander Dynowski i Kazimierz Brzeziński. Wszelkie ogłoszenia od stowarzyszenia wychodzące, umieszczane będą w jednym z dzienników lwowskich i będą wychodzić pod firmą Towarzystwa. Zaproszenia zaś na walne Zgromadzenia mogą wychodzić także od Rady nadzorczéj. Za wszelkie zobowiązania Towarzystwa względem osób trzecich odpowiadają wszyscy członkowie solidarnie, zaś do ważności zobowiązania potrzeba obok firmy, podpisów wszystkich trzech członków Dyrekcyi. (Z c. k. Sądu krajowego jako handlowego we Lwowie. Uchwała z dnia 12. stycznia 1884. l. 770).

„*Towarzystwo kredytowe dla handlu i przemysłu* w Rymanowie, stowarzyszenie zarejestrowane z potrójną odpowiedzialnością ograniczoną.“ — Statut z dnia 5. czerwca 1884. Przedmiotem stowarzyszenia jest dostarczanie członkom kapitałów do handlu i przemysłu im potrzebnych. Członkami Zarządu są do końca roku 1884. pp. Leon Chill, Chaskel Fischel i Izaak Katz. Obwieszczenia Towarzystwa umieszczane będą w „Gazecie Lwowskiéj“. Odpowiedzialność członków ograniczoną jest do potrójnéj wysokości wkładki na 25 zł. opiewającéj. Firmują dwaj członkowie zarządu lub jeden członek zarządu i urzędnik Towarzystwa posiadający prokurę. (C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Przemyślu. Uchwała z dnia 13. sierpnia 1884. l. 10127).

Zmiany w Dyrekcyi:

„*Kasa handlowa i przemysłowa* w Przemyślanach, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką“. — Zwyczajne walne Zgromadzenie z dnia 30. marca 1884. powołało w miejsce ustępujących członków Dyrekcyi pp.: Izaaka Safrana, Eliasza Pasweg i Mojżesza Adlera, pp.: Kiwy Nagelberga i Dawida Leiby Pulver na dyrektorów, zaś Judę Wachsa na kasyera. (C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Złoczowie. Uchwała z dnia 19. lipca 1884. l. 6742).

„*Towarzystwo zaliczkowe* w Jaworowie, stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką“. Na podstawie uchwały walnego Zgromadzenia z dnia 9. marca 1884. wybrano w miejsce ustępujących pp. Władysława Dąbrowskiego kontrolora, Feliksa Błockiego zastępcy dyrektora, Michała Kaczurby zastępcy kasyera i Grzegorza Szczyrby zastępcy kontrolora — pp. Grzegorza Szczyrbę kontrolorem, Edwarda Dąbrowskiego zastępcą dyrektora, Feliksa Sienickiego zastępcą kasyera i Jerzego Pytlika zastępcą kontrolora. (C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Przemyślu. Uchwała z dnia 30. lipca 1884. l. 9179).

„*Lwowska Spółka zaliczkowa*, stowarzyszenie urzędników z nieograniczoną poręką“. — Na walném Zgromadzeniu z dnia 24. marca 1884. wybrano do dyrekcyi w miejsce ustępujących członków pp. Jana Biczaja, dra Stanisława Bielańskiego, Dra Augusta Balasitz'a, Jana Krompa i Karola Horaczka na lat trzy, zaś p. Teofila Chmurowicza na lat dwa, zastępcami członków dyrekcyi wybrano pp. Stanisława Librewskiego, Antoniego Kraczyło i Tomasza Sałtysika, wszystkich trzech na rok jeden. Zarazem uwidoczniono, że według protokołu posiedzenia członków dyrekcyi z dnia 6. czerwca 1884. wybrany został prezesem dyrekcyi p. Józef Bałaban, a zastępcą jego p. dr. Stanisław Bełcikowski. (C. k. Sąd krajowy jako handlowy we Lwowie. Uchwała z dnia 2. sierpnia 1884. l. 34275).

„*Vorschuss-Cassa*“ „*Gegenseitige Hilfe zu Busk, registrirte Genossenschaft mit unbeschränkter Haftung*“. Nadzwyczajne walne Zgromadzenie uchwaliło zmienić i uzupełnić §§. 1, 8, 10, 14. 15, 17, 18, 31, 32, 37, 40, 42, 46, 49 i 57 statutu — i na podstawie tego uwidocznić, że firma stowarzyszenia odtąd tylko w polskim języku ma opiewać a mianowicie: „Kasa zaliczkowa „Wzajemna pomoc“ w Busku, stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką“. Do dyrekcyi zostali wybrani w miejsce ustępujących pp. Herscha Schaffela, Rubina Katza, Pinkasa Schimmelmanna. Chaima Wolfa Schapiry, Lazara Reicha i Herscha Grafa — pp. Todres Weisenberger kasyerem, Juda Schreiber likwidatorem, Chaim Biller sekretarzem, Daniel Finkel zastępcą dyrektora, Moses Bereza zastępcą kasyera i Izaak Szartz zastępcą likwidatora. Do ważności zobowiązania potrzeba podpisu dwóch członków dyrekcyi lub jednego członka dyrekcyi i urzędnika posiadającego prokurę. Jako najmniejszy udział ustanawia się kwotę 50 zł. Wszelkie ogłoszenia od Towarzystwa pochodzące będą wychodziły w jednym z dzienników krajowych w polskim lub niemieckim języku. (C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Złoczowie. Uchwała z dnia 19. lipca 1884. l. 6744).

„*Towarzystwo zaliczkowe* w Radziechowie, stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką“. — Na walném Zgromadzeniu dnia 15. marca 1884 odbytém, uchwalono zmiany §§. 4, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 23, 43 i 63 statutu i zarazem wpisano, że na podstawie tych zmian statutu w miejsce ustępujących członków dyrekcyi pp. Alfreda Steckiego, Juliusza Branda, Józefa Zienkowskiego i Feliksa Wysockiego wybrani zostali na przeciąg lat trzech dyrektorami pp. Stanisław hr. Badeni, Juliusz Brand i Alfred Stecki, zaś tychże zastępcami pp. Franciszek Mrozowski, ks. Jan Gliński i Feliks Wysocki. (C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Złoczowie. Uchwała z dnia 19. lipca 1884. l. 6741).

„*Towarzystwo zaliczkowe na powiat Rohatyński* w Rohatynie, stowarzyszenie zarejestrowane z nieograniczoną poręką“. — Na podstawie uchwały walnego Zgromadzenia z dnia 4. czerwca 1884. zatwierdzeni zostali na członków dyrekcyi Towarzystwa na przeciąg lat trzech, wybrani na posiedzeniu Rady nadzorczej z dnia 21. maja 1884. pp. Adolf Kornberger dyrektorem, Seweryn Mana-

sterski kasyerem, Franciszek Marks kontrolorem i Franciszek Cholewiński zastępcą dyrektora. (C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Złoczowie. Uchwała z dnia 16. sierpnia 1884. l. 8172).

Zjazd ogólnego związku niemieckich stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych, opartych na wzajemności odbędzie się w tym roku w Weimarze w dniach 9. do 13. września.

W roku 1859. odbył się w tym mieście pierwszy zjazd, — obecnie więc obchodzić będą niemieckie stowarzyszenia dwudziestopięcioletni jubileusz istnienia swego Ogólnego Związku i dla tego wyznaczono na miejsce zebrania miasto, w którym ta wielka opiekuńcza instytucya początek swój wzięła.

Wnioski stowarzyszeń do X. Walnego Zgromadzenia delegatów Związku.

Bank zaliczkowy w Stanisławowie wnosi:

„1. Poleca się Towarzystwom zaliczkowym przeprowadzenie zmiany statutów względem uchylenia 3-letniej „kadencyi wyborczéj dla członków dyrekcyi i tak samo dla „członków Rad nadzorczych, a natomiast ma być umieszczone postanowienie określone już w §§. 15. i 24. ustawy o stowarzyszeniach, mianowicie: że Zgromadzenie „ogólne członków ma prawo, mianowania lub wyboru członków Dyrekcyi i Rady nadzorczej każdego czasu zmienić, „albo odwołać, ilekroć zajdzie do tego potrzeba“.

„W tym celu wybierze Zgromadzenie ogólne przy „każdym wypadku potrzeby zmiany składu Zarządu, lub „pojedyńczych członków Zarządu, komisyę, która ma na „następném zwyczajném albo nadzwyczajném Zgromadzeniu „ogólném przedstawić odpowiedne wnioski pod uchwałę“.

„2. Poleca się Patronowi odnieść się do Dyrekcyi „Banku austro-węgierskiego we Wiedniu, względem zniesienia zarządzonych ograniczeń co do eskontowania weksli „Towarzystw zaliczkowych po filjach tegoż Banku i wprowadzenia napowrót tego samego postępowania, jakie było „przedtem, bez uszczerbku dla Banku austro-węgierskiego „a z wielką dogodnością dla Towarzystw zaliczkowych „praktykowane“.

„3. Poleca się Towarzystwom zaliczkowym umieścić „w statucie, odnośnie do ustępu o tworzeniu i przeznaczeniu funduszu rezerwowego dodatek téj treści, że wszelką „gotówkę funduszu rezerwowego przekraczającą kwotę „100 zł. należy lokować odrębnie i li tylko w papierach „wartościowych z pupilarném bezpieczeństwem, które należy „przechowywać w kasie Towarzystwa na wszelki wypadek „jako depozyt łatwo spieniężyć się dający.

„Procenta płynące od wszelkich lokacyj funduszu „rezerwowego należy do kapitału tegoż funduszu doliczać“.

Bilanse stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych za r. 1883.

85 Zakliczyn. Towarzystwo zaliczkowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: Dywidenda z udziałów w Towarzystwie zaliczkowém we Lwowie i Brzesku 30·71, dochód z procentów 3.233·38, procenta naprzód wypłacone 258·37, procenta zaległe 749·73, razem 4.272·19. Straty: procenta naprzód pobrane 449·63, procenta opłacone od pożyczek i wkładek 1.526·77, koszta administracyi 448·64, 8% do funduszu rezerwowego 50·33, 10% kosztów umorzenia 28·55, czysty zysk 1.768·27, razem 4.272·19. *b) Bilans.* Stan czynny: Lokacye 567·50, pożyczki 36.507·—, zapas gotówki 202·77, procenta naprzód wypłacone 258·37, procenta zaległe 749·73, koszta prawne 53·27, inwentarz 256·95, razem 38.595·56. Stan bierny: udziały członków 8 602·25, wierzytelności wekslowe 19.350·—, wkładki oszczędności 7.377·26, procenta naprzód pobrane 449·63, fundusz rezerwowy 1.048·45, czysty zysk 1.768·27, razem 38.595·56. Liczba członków 485.

86. Zborów. Towarzystwo zaliczkowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: z rachunku odsetek 805·41. Straty: koszta urządzenia 56·67, administracya 122·76, czysty zysk za rok 1883. 625·98, razem 805·41. *b) Bilans.* Stan czynny: pożyczki 21.075·40, odsetki naprzód zapłacone 27·03, odsetki zwłoki 89·96, koszta urządzenia i ruchomości 509·95, zaliczki notaryalne 29·08, lokacye 200·—, gotówka 200·99, razem 22.132 41. Stan bierny: udziały 2.895·64, wkładki na rachunek bieżący 10.373·14, długi zaciągnięte 7.400·—, odsetki naprzód pobrane 326·75, fundusz rezerwowy 508·94, zaliczki procesowe 1 96, czysty zysk 625·98, razem 22.132·41. Ogólny obrót kasowy 95.976·08. Ilość członków 449.

87. Dobczyce. Stowarzyszenie pożyczkowe „Wzajemna Pomoc“. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: procenta pobrane 973·21. Straty: procenta wypłacone 562·67, koszta administracyi 86·35, 10% kosztów założenia i urządzenia 42·44, czysty zysk 281·74, razem 973·21. *b) Bilans.* Stan czynny: udział w Towarzystwie lwowskiem 700·—, koszta założenia i urządzenia 381·98, pożyczki udzielone 10.512·52, wydatki zwrotne 36 60, gotówka 444·68, razem 12.075·79. Stan bierny: fundusz rezerwowy 211·39, udziały 1.413 19, wkładki oszczędności 5.311·02, wierzyciele wekslowi 4 600·—, procenta na rok 1884 pobrane 258·45, czysty zysk 281·74, razem 12.075·79. Ogólny obrót kasowy 56.143 31. Ilość członków 192.

88. Sokal. Towarzystwo kredytowe i oszczędności. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: procenta pobrane 6.305 36, procenta naprzód wypłacone 188·73, procenta zaległe 1.049 56, koszta zarządu naprzód zapłacone 615·94, koszta założenia, meble i druki 800·—, czynsz za rok

1884. 100·—, razem 9,059·59. Straty: procenta wypłacone 2.008·10, procenta naprzód pobrane 1.431.59, koszta założenia, administracyi, meble i druki 3.784·66, czysty zysk 1.835·24, razem 9.059·59. *b) Bilans.* Stan czynny: pożyczki 39.627·88, procenta przenośne 1.238 29, koszta zarządu naprzód wypłacone 615·94, koszta założenia, meble i druki 800·—, czynsz za rok 1884. 100·—, zaliczki zwrotne 165·70, zaliczki procesowe 272·74, gotówka 707·86, razem 43.528·41. Stan bierny: udziały 19.823·—, fundusz rezerwowy 1.098·—, wkładki oszczędności 8.609·73, wierzytelności 10.729 50, procenta przenośne 1.431·59, niewypłacona dywidenda 1·35, czysty zysk 1.835·24, razem 43.528·41. Ogólny obrót kasowy 289.742·98. Ilość członków 445.

89. Oświęcim. Towarzystwo oszczędności i pożyczek. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: z rachunku odsetek 1.380·80, rezerwa podatkowa 70·34, razem 1.451·14. Straty: koszta urządzenia i ruchomości 6·24, administracya i podatki 415·49, czysty zysk 1.029·41, razem 1.451·14. *b) Bilans.* Stan czynny: pożyczki 39.790·—, koszta urządzenia 56·20, zaliczki procesowe 9·19, lokacya 11·78, gotówka 4.560·16, razem 44.427·33. Stan bierny: udziały 11.014·41, wkładki na rachunek bieżący 29 877·51, odsetki naprzód pobrane 569·56, fundusz rezerwowy 1.936·44, czysty zysk 1.029·41, razem 44.427·33. Ogólny obrót kasowy 256.699·61. Ilość członków 253.

90. Delatyn. Bank zaliczkowy „Nadzieja". *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: z rachunku odsetek 2.073·13, koszta administracyi i podatki 5·37, reszta zysku z r. 1882. 99·78, razem 2.178·28. Straty: koszta urządzenia i ruchomości 34·63, administracya i podatki 1.120 27, czysty zysk 1.023·38, razem 2.178·28. *b) Bilans.* Stan czynny: pożyczki 30.316·04, odsetki zaległe 1.836 65, koszta urządzenia i ruchomości 311·69, zaliczki procesowe 488·52, zaliczki notaryalne 51·70, lokacye 20·—, różne 93·32, gotówka 363·70, razem 33.481·62. Stan bierny: udziały 10.535·38, wkładki na rachunek bieżący 7.907·17, długi zaciągnięte 11.922, odsetki naprzód pobrane 113·08, fundusz rezerwowy 1.627·95, depozyt 2·66, rezerwa podatkowa 350·—, czysty zysk 1.023·38, razem 33.481·62. Ogólny ruch kasowy 111.141·79. Ilość członków 386.

91. Tarnopol. Spółka rolnicza. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: Prowizye i zyski na rachunku komisowym 9.000·27, zysk na towarach konsumcyjnych 1.778·69, zysk na maszynach i narzędziach rolniczych 35 82, procenta 13.829·16, prowizya od eskontu weksli 799·51, zysk na własném zbożu 742·10, razem 26.185·55. Straty: amortyzacye 1.511·61, płace urzędników i sług 10.262·21, wydatki magazynowe 7.504·43, asekuracya budynków i zboża 1.763·58, czynsz za magazyn i ubikacye 3.066·32, inne wydatki 1.489·41 czysty zysk: 587·99, razem 26.185·55. *b) Bilans.* Stan czynny: gotówka 15.434·90, zaliczki na produkta i inni dłużnicy 974.182·73, towary konsumcyjne 6.594·91, nieruchomości 20.663·—, ruchomości 4.302·70, worki 26.658·34, zboże własne 543·01, narzędzia rolnicze własne 772·05, kaucya 10.000·—, procenta naprzód zapłacone 4.869·93, asekuracya 145·30, czynsze 494·18, razem 1,064.661·05, Stan bierny: udziały 43.008·60, fundusz rezerwowy 7.886·53, wierzyciele 115.955·90, weksle reeskontowane 654,430·—, wkładki na kwity 237.383·—, odsetki należne po dzień 31. grudnia 1883. 5.184·03, czynsze zaległe 195·—, czynsz za odnajęte ubikacye naprzód pobrany 30·—, czysty zysk 587·99, razem 1,064.661 05. Ogólny obrót kasowy 8,687.875·17. Ilość członków 188.

92. Skałat. Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe „Praca". *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: z rachunku odsetek 111·18, procenta przenośne 380·93, procenta z lokacyi 17·10, razem 509·21. Straty: koszta urządzenia i ruchomości 13·76, administracya i podatki 291·60, procenta przenośne 27·52, czysty zysk za r. 1883. 176·33, razem 509·21. *b) Bilans.* Stan czynny: pożyczki 7.150·49, odsetki naprzód zapłacone 51·—, odsetki zaległe 329·93, ruchomości 123·89, lokacye 67·04, gotówka 1.001·83, razem 8.724·18. Stan bierny: udziały 1.934·91, wkładki na rachunek bieżący 695·54, długi zaciągnięte 5.300·—, odsetki naprzód pobrane 27·52, fundusz rezerwowy 540·08, rezerwa dawniejsza 49·80, czysty zysk 176·33, razem 8.724·18. Obrót kasowy 15.762·90. Ilość członków 115.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: *Władysław Terenkoczy.* Z I. Związkowéj Drukarni we Lwowie, Hotel Żorża.